

ért kárpótoljon.

Ami a fiatal erdélyi irónemzedéket elődeitől megkülönbözteti, az a társadalmi és lélektani való kultusza és a fokozottabb stíluslelkiismeret. Az első nemzedék nagy székelyei kivonulnak a hegyekre s a havasokra, hogy lendületes szavaik ne törjenek meg folytonosan azokon a szűk és alacsony falakon, amelyeket a keserű társadalmi lét vont a székely nép köré. A nemzedék többi törzsökös tagjai az erdélyi történelmet vallatják, eseményeit regényesen tálalják fel és a múlt igazolásában keresik a jelen tartalmát. Stílusuk a zord velősség és a lendületes, színes szószaporítás végletei között lengedezik, s a higgadt középszert nem ismeri. Mind-ebből vajmi kevés van a második irodalmi nemzedékben. A székelyt a maga politikai községében szemlélik, s józan, emberi szavaikat nem visszhangozza a Hargita. Szerénységük és higgadtságuk lázadna is az ilyen viharos megnyilvánulásoktól. Az elmélyedést keresik, s nem riadnak vissza hálátlanságától. A legkülönbözőbb iskolákból verődtek össze, de a közös sors mindinkább összekovácsolja őket. Realizmus, naturalizmus, nyugati lélektani irányok igyekeznek békésen integrálódni valami férfias, mély és józan másodízi erdélyiségben. *Bözödi* György realista székely kedély, aki mindinkább kibontakozik egykori mestereiből; *Szabédi* László franciás kifinomultságon érett népiessége mélyen eredeti hang; *Nagy* István nyers és erőteljes realizmusán keresztül olykor megvesztegető részvét csordul a szegények, az elhagyatottak és a szenvedők iránt; *Kováts* József cinizmussal tompítja és teszi művészivé gyakran olvadókonnyan érzelmes emberi együttérzését; *Wass* Albert igen bonyolult egyéniség, aki ezuttal meleg kedélyét csillogtatta, pedig *Farkasverméből* tudjuk, hogy a zord és komoly színek is éppen annyira sajátjai; a fiatal költők is teljes eredetiségükben vonultak fel: *Flórián* Tibor lendületes humanista eszméi mellett tett tanúságot; *I. Szemlér* Ferenc lírája egyre férfiasabb hangsúlyra törekszik; *Kiss* Jenő meleg családi érzését fejlesztette komoly szimbólummá; külön ki kell emelnünk *Abafáy Gusztávot*, aki az ifjú írók komoly, szakavatott nevelője, esztétája és nem mindennapi szervező tehetsége; spiritus rectora volt a brassói estélynek és a fiatal írók közelebről megjelenő antológiája is az ő kipróbált izlésének a jegyében lát napvilágot. (*Szenczei László*)

V I L Á G S Z E M L E

A FRANCIA NÉPARCVONAL MÉRLEGE

Az első évfordulón tuljutott francia néparcvonalas rendszer mérlegének megvonása a következő kérdésből indul ki: mit adott a néparcvonal? A válasz első pillantásra könnyűnek látszik — hiszen elég összevetni a néparcvonal programját az eddig elért eredményekkel és kitűnik, mennyiben koronázta siker, hol mutatkoznak fogyatékoságok, melyek a tennivalók. Ez a módszer — siessünk leszögezni — csak részben célravezető. A néparcvonal uralomra kerülése óta u. i. sok olyan, az eredeti programba bele nem kalkulált tény lépett előtérbe, mely nem egy téren eltolta a megvalósításra váró problémák alapvető adottságait és a főkérdéseket új tényezők függvényévé tette.

A néparcvonal mindhárom szakaszán — béke, kenyér, szabadság — a nagytőke változatos módszerekkel elindította támadását.

A béke szakaszán: Alig volt egy hónapos az új rendszer, amikor Spanyolországban kitört a katonai puccs, melynek előkészítésében a francia

nagytőke bizonyos csoportja is részes. S azután ez a nagy-tőkés csoport hajszolta keresztül a Blum-kormányban ülő némely érdekképviselői segítségével a gyászos „benemavatkozási” szisztémát, az első meglepetéséből alig felocsudott néparcvonalas közvéleménnyel szemben.

A kenyér szakaszán: az 1936 júniusi nagy sztrájkmozgalom hatása alatt valóraváltott szociális reformokra a pénzoligarchia a frank elleni spekulációs rohammal felelt, mely — egyéb okok közrejátszásával — a frank kétszeri devalvációjához vezetett. A devalvációk és a termelésnek tőkés oldalról folyó szabotázsza következményeképpen fellépett egyre növekvő drágaság viszont már nagyrészt sterilizálta az elért eredményeket.

A szabadság szakaszán: A parancsuralomra törő „ligák” feloszlátása csupán formai változásokat eredményezett. A ligák „szabályos” pártokká alakultak át (*La Rocque* Francia Szociális Pártja, *Doriot* Francia Néppártja) és még hevesebben folytatják előkészületeiket, különösen mióta a 200 család jóvoltából önálló napisajtóhoz jutva felerősíthették agitációs tölcseireiket.

A pénzhatalmasságok koncentrikus támadása tehát lényegesen módosította azokat a gazdasági, társadalmi, politikai és pszichológiai feltételeket, amelyeket a néparcvonal első kormánya készen talált. Ezért a mérleg megvonásánál az első kérdést, amely így szól: „Mit valósított meg a néparcvonal-kormányzat ígéreteiből?“, ki kell egészíteni ezzel a kérdéssel: „Mit sikerült a nagy-tőkének elvenni abból, amit a néparcvonalas kormányzat adott?” A helyzetkép csak így lehet hű és alkalmas további következtetések levonására.

1. A néparcvonal szociális bázisát tevő valamennyi réteg közül az ipari munkásság részesedett leginkább a Blum-kormány nevéhez fűződő vívmányokban. 1936 júniusáig Franciaország szociálpolitikai téren a legelmaradottabb országok közé tartozott, noha a hatékony szociálpolitika egyetlen előfeltétele sem hiányzott. A néparcvonal első kormánya a hatalomra kerülése idején végbemenő példátlan kiterjedésű és erejű „ülösztrájk”-mozgalom nyomása alatt egyetlen rohammal bevette az addig megrendíthetetlennek hitt pozíciókat. A 40 órás munkahét, a fizetéses szünidő és a kollektív szerződések törvénybeiktatása, ami egy győzelmes bérkiigazító mozgalomra következett és az u. n. „matigoni” egyezményben foglalt pontokkal bővült ki, valóságos csendes forradalmat idézett elő a francia életben. A jelzett változások között a kétkezi munkásságnak még a pszichológiai attitűdje is átalakult a gazdasági, politikai, szociális kérdésekkel szemben. Mindezek folytán rövid idő alatt teljesen megváltozott a francia élet arca. Hogy csak egy példát említsünk: azelőtt jelentéktelen volt a belső turistaforgalom. 37 nyarán viszont a fizetéses szünidő-rendszer következtében olyan arányt öltött, ami példátlanul áll a francia turisztika történetében.

2. A néparcvonalas kormányzat egyik fontos problémája a falu népe bizalmának megtartása és megerősítése volt. Ne feledjük, hogy Franciaországban az 1929-es kimutatás szerint 6.098.512 férfi és nő él a mezőgazdaságból, azaz az „aktív” lakosság 35,5%-a. (Az USA-ban csak 22, Németországban 29, Angliában 6%-a.) Ezek közül 5.015.364 az önálló termelő és 1.083.148 a bérmunkás. Az agrártermelők között a kisparasztság sulya igen nagy: az 1-10 hektár közti birtokok száma 1.863.867 és területi kiterjedése 9.556.284 hektár, míg a 10-50 hektár közti, összesen 22.437.770 hektár területre kiterjedő birtokcsoportba 973.520 birtok tartozik. Más szavakkal, az össz megművelhető földterületnek 70%-át kitevő francia agrárüzemek 70%-a az 1-50 hektáros birtokkategóriához tartozik.

Mit ígért ennek a fontos rétegnek a néparcvonal? A program kilátásba helyezte: az agrártermények árának revalorizálását, gabonahivatal felállítását, a haszonbérleti díjak leszállítását, kényszereladások és árverezések felfüggesztését, a műtrágyaárak ellenőrzését. Ezenkívül a Blum-kormány földmivvelésügyi minisztere ígéretet tett a földtulajdonviszonyok szabályozására, a kisbérlek helyzetének újrendezésére, mezőgazdasági kárbiztosítás kiépítésére, kollektív eladási szerződések bevezetésére.

Mindebből megvalósult eddig a gabonahivatal, valamint a buza- és borárak revalorizálása, végül két törvény elég kedvezően rendezi a mezőgazdasági adósságok kérdését. Viszont a *Chaumemps*-kormány július 8-án feloszlatta a parlamentet anélkül, hogy tető alá hozta volna a mezőgazdasági kárbiztosításról és a földtulajdonviszonyok szabályozásáról szóló égető javaslatokat. Ha ehhez még hozzávesszük azt, hogy a mezőgazdasági bérmunkásság nem élvezzi a fizetési szünet jótétéményét, akkor összefoglalva megállapíthatjuk, hogy a falvak dolgozóit a néparcvonal sokkal kisebb mértékben részesítette reformjaiból, mint az ipari munkásságot.

3. A szűkebb értelemben vett középosztály: a városi kispolgárság sulya Franciaországban sokkal jelentősebb, mint a nagy ipari országok bármelyikében. Az „aktív“ lakosság 21 milliós tömegéből hat millió a saját üzemüket vezető önálló vállalkozók, a kis és közép „patronok“ száma. Ebből a hat millióból másfélmillió olyan családi törpeüzem, ahol nem dolgozik idegen munkaerő. A radikálszocialista párt elnöke, *Edouard Daladier* hadügyminiszter joggal mutatott rá egyik beszédében arra, hogy míg a statisztikák tanúsága szerint Franciaországban a hatalmas részvénytársaságok 18.000 vezére négy millió bérmunkást alkalmaz, addig közel két millió olyan főnök van, aki egyenként kevesebb, mint tíz munkást, együttvéve azonban öt millió dolgozót foglalkoztat. A kis- és közép-iparnak ez az arányilag igen jelentős szerepe a francia későkapitalizmus sajátos fejlődési viszonyaiból adódott. A mammuttőkének hosszú ideig nem volt szüksége a kis- s középipar társadalmi-politikai szempontból túlságosan veszélyes brutális széttörésére. Ezért élni hagyta s bevételeit a nagybankok felé irányította, melyek zsillipein keresztül hajtotta végre a tőkekonzentrációt. Franciaországban a speciális társadalmi adottságok folytán a plutokrácia a *tényleges* akkumuláció és tőkekonzentráció (a bővülő üzemek mind kevesebb kézben való egyesítése) helyett inkább a *fiktív* akkumulációra és tőkekonzentrációra (a pénzalakot öltött tőkék felszívására) tette a hangsúlyt. Legalább is hosszú ideig ez volt a helyzet.

Csakhogy a „kétszáz család“ azóta már szakított a kis- és középpüze-mekkel szembeni „laissez faire“ politikájával. 1906-tól 1931-ig a vállalatok száma 3.720.000-ról 3.551.000-re csökkent (Elzász-Lotharingia visszacsatolása ellenére), noha ugyanezen időközben az üzemi személyzet 7.620.000 főről 9.628.000-re nőtt. A független kistermelők lassu kisajátításának ez a folyamata éppugy vonatkozik a mezőgazdaságra, mint az iparra. A legutóbbi válság mégcsak siettette ez a folyamatot. Bár összefoglaló adatokkal még nem rendelkezünk, kitűnik ez a következő tényekből: a csődök száma az 1928-as havi 629-ről 1934-ben havi 1248-ra szökött. A krízis folyamán évente mintegy 15.000 ipari, kereskedelmi és agrár vállalat ment tönkre.

A francia kispolgárság a jakobinus hagyományok hordozója, mélyen demokratikus és kézművesi-patriarchális szeretettel ragaszkodik a kézi munkájára alapozott magántulajdonhoz. Politikai kifejezője a *radikálszocialista párt*, mely a középrétegeknek a pénzoligarchia elleni harcában született, de az idők folyamán gyakran a pénzoligarchia szándékainak

szerzett érvényt szavazótömegeivel szemben. A krízisévek és a reakciós kormányok szükségrendeleti úton megvalósított „deflációs“ politikájának csapásaitól erősen megviselt középrétegek elfordultak a „hosszú bőjt“ prédikátoraitól és helyzetük gyökeres változásának reményében a szövetséges munkáspártok felé közeledtek s 36 tavaszán a néparcvonal jelöltjeire adták le voksukat. Mit adott ennek a rétegnek a néparcvonalas kormányzat?

Eltételezve az agrár kis- és középzüzemektől, *eddig* igen keveset vagy semmit. Az „eddig“ szón van a hangsúly. Az alapprogram keresztülvitele nének a sorrendje ugyanis szükségszerűen úgy alakult, hogy mindenképp előtt az ipari dolgozók, majd a parasztság főköveteléseit kellett kielégíteni, csak ezután kerülhetett sor a városi középosztálynak nyújtandó kompenzációs intézkedésekre. Addig is, amíg az utóbbiakat tető alá hozzák, a középrétegek nehézségei átmenetileg még fokozódnak is. A munkásság által elért szociális reformok ugyanis a kis- és középzüzemekben sokkal nagyobb arányban növelik a termelési költségeket, mint a nagyüzemekben. Ezt a körülményt mégcsak súlyosbította a monopóliumok árpolitika ja és a termelésnek nagytőkés oldalról folyó szabotálásából következő hátrányok (nehézségek a nyersanyagellátás terén, súlyosabb hitelbeszerzési feltételek, stb.). Így a nagykereskedelmi árak 1936 májusától 1937 januárig 43%-kal növekedtek, míg a kiskereskedelmi árak emelkedése ugyanakkor csak 23%-ot tett ki; ami a kistermelő vagy kiskereskedő hasznának csökkenését vagy megsemmisülését jelenti.

A kompenzációs intézkedések közül a Blum-kormány elsősorban egy központi hitelszervezet kiépítését kezdeményezte, mely a szociális vívmányok terheitől sujtott kis- és középvállalatokat átmeneti nehézségeiken lett volna hivatva átsegíteni. Miután azonban e hitelszervezet ellenőrzését közvetve a nagybankoknak sikerült kezükbe kaparintaniuk, a hozzáfűzött várakozások nem válhattak be. A kilakoltatások és kényszerárverezések feltételeinek megszigorítása mellett ez volt körülbelül minden, amit az első néparcvonalas kormány e réteg érdekében tett.

Az ipari dolgozók és a középrétegek közti ezen „olló“ a néparcvonal vívmányaiban való részesedésben, arra ösztökélte a pénzoligarchiát, hogy megkísérelje a középosztályt és pártját, a radikális pártot a munkáspártok ellen hangolni. Jellemző etekintetben a francia nehézipar és nagybankok orgánumának, a *Le Temps*-nak Daladier fentidézett beszédéhez fűzött kommentárja, melyből kiragadjuk ezt a részletet: „A radikális párt az észszerűség követelményének tesz eleget, amikor védelmébe veszi a középosztályokat, de ugyanakkor saját magát is megvédi. Ezzel szemben, amikor a radikális párt a néparcvonal szempontjaihoz és egyes cselekedeteihez csatlakozik, akkor árt a középrétegeknek és önmagának.“

A francia dolgozók tudatában vannak ama veszélynek, amit a középrétegeknek esetleges elszakadása a népfronttól és a munkásosztály elszigetelődése jelentene a francia demokráciára. Az 1848 juniusi tragikus napok leckéjét a negyedik rend nem felejtette el. Ezért maguk a munkásszervezetek azok, melyek mint a középosztály jogos követeléseinek védelmezői lépnek fel.

4. A fixfizetéses rétegek helyzetét szintén a főntebb jelzett *átmeneti* nehézségek jellemzik. Igaz, hogy a Blum-kormány egyik első lépése a közalkalmazottak fizetését 10%-kal csökkentő *lavali* szükségrendelet hatályon kívül helyezése volt; ezzel szemben a kétszeri devalváció és a növekvő drágaság folytán a Franciaországban tekintélyes helyet betöltő közhivatalnoksereg vásárlóereje erősen lepadt. Ugyanezek az okok még erősebb mértékben hátráltatták a kis „rentier“ kategória, a nyugdíjasok, stb. helyzetét.

A depresszióból fellendülésbe való lassu átmenet csökkentette a munkanélküliek számát. 1936 májusában 443.000, decemberben 408.000, míg 1937 júniusában már csak 346.000 segélyezett munkanélkülit tartottak nyilván. Velük bánt el a legsanyarubbán a néparcvonalas kormányzat. Segélyüknek napi 1 frankos és a családi pótlékknak némi felemelése egyáltalán nem áll arányban az utolsó év folyamán bekövetkezett drágasággal. Az életindex emelkedése őket sújtotta a legjobban, ők kapták a legkevesebbet az új rezsimtől.

Ezekután hátra van még a kérdés: „Mit sikerült a pénzoligarchiának elvenni abból, amit a néparcvonalas kormányzat adott?” Hogy erre a kérdésre felelhessünk, először szemügyre kell vennünk, hogyan alakult Franciaországban a konjunktúra a néparcvonalas kormányzat alatt.

5. Mig a világ ipari termelésének emelkedése 1937 második felében folytatódott s a világtermelés színvonala elérte a háború előtti legmagasabb színvonalat, a felélénkülés szakaszából a fellendülés szakaszához érve, addig Franciaország azon országok közé tartozik, melyek ipari termelése még mindig nem érte el az 1929-es nivót; sőt utóbbiak között is az utolsó helyen áll. Mig a világipari termelés indexe (1929=100) 1937 márciusában 102.5 (1936-ban 95.4), addig Franciaországban 1937 áprilisában ez az indexszám 75.3, májusban pedig még ennél is kevesebb: 74.6 az okt.-i 70.3-al szemben. Ez azt jelenti, hogy az 1936 ősze óta jelentkező halvány emelkedési tendencia ellenére Franciaország ipari termelésének számai alig haladják túl a legmélyebb krízisszakasz adatait (1932-ben ez az indexszám 69 és 1935-ben 67.4 volt.)

Az ország gazdasági szerkezete semmiképpen sem igazolja ezt a világgazdaság fejlődésétől eltérő képet. A franciaországi termelési ciklusnak ezen sajátos alakulása mögött politikai természetű okok húzódnak meg. Mint a továbbiakból kitűnik, korántsem túlzás a francia haladó sajtónak az a beállítása, hogy a pénzoligarchia, politikai manőverezések érdekében, tervszerűen szabotálja a termelést.

Mivel indokolják nagytőkés oldalon a fellendülés, a sokat emlegetett „reprise” csigalassúságát? Valamennyien a néparcvonalas kormányzat szociális reformjaiban, elsősorban pedig a 40-órás munkahét bevezetésében vélik felfedezni a fellendülés késésének okát. Csalóka argumentum. A szociális vívmányok, a 40 órás munkahét bevezetése egyáltalán nem igazolják a termelés csökkenését. Hiszen a nagyiparban az új munkarenddel a tőkeértékesítés feltételei nem szenvednek alapvető változást. Természetesen a munkatermelékenység fejlesztéséhez szükség lett volna a fix tőke megfelelő felújítására, a termelési apparátus modernizálására mind a nehéziparban, mind a fogyasztási iparágakban. A szociális reformtörvények életbeléptetésénél a Blum-kormány éppen arra alapozta számításait, hogy a dolgozó tömegek vásárlóerejének növekedése, a tömegfogyasztás emelkedése rövid időn belül arra a helyzetre vezet majd, hogy a 40-órás munkarendszer mellett az üzemek még termelési kapacitásukat százszázalékosan kihasználva sem tudják a rohamos tempóban növekvő tömegszükségleteket kielégíteni s ezért termelési apparátusuk modernizálására kényszerülnek, ami viszont az I. osztályu termelésnek kibővülését eredményezné s így végső fokon a nemzetgazdaság általános prosperitását vezetné be. Blum terve, a világkonjunktúra alakulását tekintetbevéve, kétségtelenül jól volt megalapozva.

A pénzoligarchia politikai érdeke azonban nem az volt, hogy a néparcvonal rendszere a tömegek szemében a jólétet jelentse, s épp ezért közvetlen profitérdekei feladásával megkezdte a terv szabotálását. A támadás a legkisebb ellenállás irányában; pénzügyi téren indult meg. A frank elleni spekuláció, a nemzeti bank aranyrudjainak külföldre szökte-

tése rohamosan megingatta a valutát. Míg az 1932 végétől 1936 végéig terjedő periódusban a nemzeti bank aranykészlete 7689 millió frankkal csökkent, addig egyedül a Blum-kormány utolsó két hetében 8 milliárd frank értékű arany menekült külföldre, és Blum 40-60 milliárd frankra becsüli a külföldre dezertált arany összegét. Miután a Blum-kormány elkövette azt a végzetes hibát, hogy a tőkés „bizalom” helyreállításának délibábját hajszolva nem mert gyökeres pénzügyi reformokhoz, sőt még egyszerű óvintézkedésekhez sem nyulni, hanem az előző kormányok orthodox pénzügyi politikájának mesgyéin haladt: kölcsönöket bocsájtott ki, melyeket a nagytőke kedve szerint elgáncsolt és kimélte az adócsalókat, — az 1936 őszi 25-34%-os (alsó és felső határ) devalváció elkerülhetetlenné vált. A devalváció nyomán felburjánzó, határt nem ismerő ár-emelés a legjobb fegyver volt a plutokrácia kezében, hogy a munkásságnak a szociális reformok eredményeképpen 30-35%-kal növekedett vásárlóerejét a régi színvonalra, sőt az alá szorítsa vissza. A plutokrácia azonban az első devalvációt is keveselte s ezért folytatta még nagyobb hévvel a frankszöktetést (l. fenti adatok), ami végülis az államháztartás alapjainak olyanfokú megrendítéséhez vezetett, hogy a pénzoligarchiával a nyílt harcot felvenni nem akaró Blum-kormány lemondásra kényszerült. A Blum-kabinetet követő Chautemps-kormány pedig a két Ház felhatalmazása birtokában újabb 16.6%-os devalvációt hajtott végre, ezenkívül függetlenítette a valutát az aranyfedezettől, megteremtve az u. n. „lebegő frankot” (*franc flottant*), amivel biztosította az előfeltételét a valuta további tetszésszerű csökkentésének. Ezenkívül az új pénzügyminiszter, *Georges Bonnet*, a büdzsé kiegyensúlyozásának ürügye alatt 10 milliárd 245 millió fr. kincstári bevételt előirányzó pénzügyi reformot hajtott végre, mely a tőkés érdekek védelme szempontjából bármely, a néparcvonalas érát megelőző kormányzat diszére vált volna. Az előirányzott bevételek nagy része (mintegy 7 milliárd) a fogyasztó tömegeket terheli (vámok és egyéb illetmények, a postabélyeg, a dohányárak, a vasuti díjszabás felemelése), míg a többi 3 milliárdos teher jelentős része sem a nagytőkét, hanem a járadékokat, nyugdíjakat húzó kisembereket sújtja.

A néparcvonal gazdaságpolitikájának a plutokráciától folytatott szabotálása azonban nem szorított kizárólag a pénzügyi frontszakaszra. A Blum-féle „reprise“-terv a tömegfogyasztás növekedését előfeltételezte. A terv meghíusításának egyik módja a frank elleni támadás volt. Másik módja pedig az, hogy a mammutvállalatok vonakodtak termelési apparátusukat modernizálni, ami — mint kimutattuk — a 40 órás munkahét bevezetése folytán szükségessé vált. Ez azután az emelkedő tömegszükségletek mellett, áruritkulásra s ennek következtében újabb ár-emelésre vezetett. Egyes monopóliumok még tetézték ezt avval, hogy nyersanyagmegvonó, raktárolási politikájukkal fontos életszükségleti cikkek-nél áruhiányt és csalárd ár-emelést idéztek elő.

A Blum-féle szociálpolitika elleni támadás mindezen fegyvertényei az ellentámadás legcsekélyebb kísérlete híján és a Leon Blum által kiadott „pauza” (a további reformokról való „átmeneti” lemondás, lélekzetvételi szünet) légkörében csakhamar majdnem teljesen a várt „eredményre” vezettek. A korlátlanul növekvő drágasággal a nagytőkések a régi életszínvonalra, sőt sok esetben az alá vetették vissza a dolgozó tömegeket. A még Blum alatt felállított árelenőrző bizottságnak még a legfontosabb életszükségleti cikkek árát sem sikerült stabilizálni. Az árak az egyik hétről a másikra 10, 15, 20%-kal emelkednek. Noha a hivatalos statisztika adatai alapján Párizsban a megélhetési index az 1936 októberi 504-ről 1937 júliusban „csupán” 606-ra szökkent, ami 102 pontos (20%-os) emelkedésnek felel meg, ezt a számot is optimistának kell

itélünk. A kenyér, a vaj, a bor ára az utolsó év alatt több, mint 50%-kal nőtt és a drágulás tovább tart. Ezért *Delobelle*, a textil szakszervezet titkára, joggal állapította meg legutóbb, hogy a Blum-féle szociális vivmányokból már csupán a fizetések szabadság és a 40 órás munkahét maradt érintetlenül.

A Bonnet-féle adóreformban foglalt kecsegtető intézkedések ellenére, a tőkés „bizalmat” nem sikerült helyreállítani. A tőkék várt visszaáramlása az országba mindmáig nem kezdődött meg és nincs is remény rá, hogy egyhamar megkezdődjék. A frank elleni spekulációs támadás tovább folyik, ami határozottan kitűnik a nagytőke sajtójából és vezető pénzügytisúkusai (*Paul Reynaud*, stb.) nyilatkozataiból, akik keveslik a második devalváció arányát. A tőkés szabotázs továbbfolytatása arra mutat, hogy a pénzüligarchia el van tőkélve gazdasági támadásával keresztülhajtani politikai manőverét: a Chautemps-kormány lemondását, a néparcvonal szétbomlásztását legalább is a parlament frontján és ezen kormánynak egy „koncentrációs” alakulattal való felváltását, mely a parancsuralmi rendszert vezetné be Franciaországban.

A gazdasági és pénzügyi fronttámadás mellett a „kétszáz család” politikai téren is a néparcvonal szisztémájával való leszámolásra készülődik. Törekvéseit ezen a téren viszont sokkal kevesebb siker koronázta. A néparcvonal egyes tényezőinek összeugratását célzó mesterkedései eddig semmilyen visszhangra nem találtak. A radikálisocialista párt többsége hűen kitart a néparcvonal mellett. A dolgozó tömegek mind világosabban kezdik felismerni, hogy a néparcvonalas kormányzat eddigi félsikerei és visszakozásai korántsem a néparcvonal veleszületett szervi hibájának folyományai, hanem ellenkezőleg a néparcvonal alaprogramjáról való leterés következményei. A félsikerek és vereségek ezért mégcsak megszilárdították a dolgozóknak azt az akaratát, hogy a néparcvonal alapvető programja kihagyások és „korrekciók” nélkül, teljes egészében valóra váljon. Az utolsó időben lefolyt időközi választások ugyyszólván kivétel nélkül a néparcvonal jelöltjeinek fölényes győzelmét hozták. Mindezt több, mint valószínű, hogy a plutokrata kisebbség és a néparcvonal közeli nagy harca nem a politikai, hanem a gazdasági frontszakaszon fog elindulni (ahonnan persze könnyen átcsaphat majd politikai térére.)

(*Mosonyi Ferenc*)

S Z E M L E

JOSÉ RUBÉN-ROMERO

Ki ismeri nálunk a spanyolnyelvű amerikai irodalmat? Elvértve eljut hozzánk is egy-egy név, ha már szárnyára kapta a világhír; de vajjon hogyan is ismerhetnők Latin-Amerika íróit, ha szellemi anyaországuk: Spanyolország irodalma is szinte tabu még mifelénk. Igaz, hogy politikai szempontból a spanyolnyelvű államokhoz ugyyszólván semmi közünk sincsen, no meg ezek az országok nem szentelnek annyi pénzt kelet-európai kulturpropagandájukra, mint más latinnyelvű nemzetek... Pedig egy emberöltővel ezelőtt a spanyol nyelv utolsó *Garcia Lorca* előtti nagy lirikusa: *Rubén Darío*, Nicaragua szülötte, ha ugyan hitelt adhatunk elbeszélésének, résztvett Jókai Mór temetésén és koszorúval hódolt a magyar irodalom nagy halottjának. (Igaz, hogy Ósbudavárán gyanus ele-